

Rachunkowość w gospodarstwach rolnych

W dobie XXI wieku rolnicy są nie tylko fachowcami z produkcji roślinnej czy zwierzęcej, ale również muszą się znać na ekonomice. Właściciel gospodarstwa musi dobrze orientować się w funkcjonowaniu gospodarstwa, ale i umieć planować wydatki, finansować koszty w gospodarstwie po to, aby móc osiągnąć realne zyski. Jego plany muszą się opierać o finanse gospodarstwa.

Niektóre współczesne gospodarstwa rolne, to w sumie firmy w jednej osobie, gdzie właścicielem jest rolnik. Dziedzina, dzięki której można sprawdzać i kontrolować swoje finanse w gospodarstwie jest rachunkowość. Jedną z metod prowadzenia rachunkowości jest ewidencja przychodów i rozchodów. Dzięki temu można na bieżąco ocenić efektywność ekonomiczną, finansową podjętych działań w gospodarstwie i w jakim czasie osiągniemy założone cele. Mając przed sobą podsumowanie z całego roku z ewidencji przychodów i rozchodów, rolnik może sam zauważyć, czy jego gospodarstwo rozwija się, czy ma szanse na sukces, czy w gospodarstwie są problemy finansowe, z czego one wynikają.

Obecnie każde gospodarstwo rolne, które skorzystało, czy chce skorzystać ze wsparcia finansowego z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020 jest zobligowane do prowadzenia uproszczonej rachunkowości rolnej. Są to beneficjenci działań typu:

- „Premie dla młodych rolników”,
- „Modernizacja gospodarstw rolnych”,
- „Restrukturyzacja małych gospodarstw”.

Celem prowadzenia rachunkowości rolnej jest sprawdzenie w jakim stopniu i jak dana inwestycja wpłynęła na wzrost dochodu w gospodarstwie. Należy jednak zaznaczyć, że uproszczona rachunkowość rolna nie dotyczy właścicieli gospodarstw, tj.

beneficjentów PROW 2014–2020, którzy prowadzą pełną rachunkowość, ponieważ oni muszą prowadzić księgę przychodów i rozchodów lub księgę rachunkową.

W Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania wypłat oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premia dla młodych rolników” w załączniku nr 3 przedstawiono sposób prowadzenia uproszczonej rachunkowości rolnej oraz wzór tej ewidencji.

Wzór ewidencji:

Imię i nazwisko:

Adres:

LP.	Data zdarzenia gospodarczego	Nr dowodu księgowego	Przychód		Wydatki		Uwagi
			zł	gr	zł	gr	
1	05.05.2016	FA VAT 209/2016			835	40	
2	06.05.2016	FA RR 625/B/2016	15 435	80			
3	10.05.2016	FA VAT 48/2016			1 256	00	
		Suma strony	15 435	80	2 091	40	
		Przeniesienie z poprzedniej strony	8 320	32	7 525	40	
		Razem od początku roku	23 756	12	9 616	80	

Ewidencję można prowadzić zarówno w wersji papierowej, jak i elektronicznej, zachowując szczegółowe dane według wzoru z rozporządzenia. Należy jednak pamiętać, że ewidencję prowadzimy przez 5 lat od momentu podpisania umowy o wsparcie finansowe. Uproszczona rachunkowość rolna w formie ewidencji przychodów i rozchodów nie jest trudna, można ją prowadzić samodzielnie zapisując

zdarzenia. Nie wymaga korzystania z biura rachunkowego, tym bardziej, że takie usługi są płatne i nie warto generować dodatkowych kosztów, które miałyby obciążać gospodarstwo.

Obowiązek ewidencji dotyczy beneficjentów PROW 2014–2020, ale nie zaszkodziłoby prowadzenie takiej ewidencji również tym, którzy nie korzystają ze wsparcia, ponieważ dzięki temu rolnik ma odzwierciedlenie sytuacji finansowej i w dalszej perspektywie czasu może podejmować trafne decyzje w zarządzaniu swoim gospodarstwem.

Polska stając się członkiem Unii Europejskiej została zobligowana do wdrożenia obowiązującego w Unii systemu rachunkowości FADN. System ten został wprowadzony od 1 stycznia 2004 roku jako Polski FADN (System Zbierania i Wykorzystania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych). Unia Europejska wprowadzając jednolity system rachunkowości kierowała się

głównie tym, że wydatki na WPR stanowią dominującą pozycję w budżecie UE, stąd też wyniki rachunkowości FADN są koniecznym i niezaprzeczalnym narzędziem używanym do kreowania wspólnej polityki rolnej. Ponadto dane gromadzone w ramach FADN służą do:

- corocznego określania dochodów gospodarstw rolniczych w krajach Wspólnoty;

- analizy działalności gospodarstw;
- oceny skutków projektowanych zmian we wspólnej polityce rolnej. Główne zasady obowiązujące w Polskim FADN:
- dobrowolne uczestnictwo rolników w prowadzeniu rachunkowości rolnej dla potrzeb Polskiego FADN,
- dane zawarte w książkach rachunkowości rolnej są ściśle tajne i bez

zgody rolnika nie mogą być nikomu udostępniane,

- danych zawartych w książkach rachunkowości rolnej nie można wykorzystywać dla celów podatkowych. W związku z tym, nie mają prawa żądania dostępu do danych osoby postronne (m.in. pracownicy Urzędów Skarbowych).

Źródło: Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie dla młodych rolników” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.
Opracowanie Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB „FADN i Polski FADN”

Zofia Dymińska
Kujawsko-Pomorski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego

100 tys. zł na rozpoczęcie działalności pozarolniczej

Od 15 października do 13 listopada będzie można składać w oddziałach regionalnych ARiMR wnioski o przyznanie 100 tys. zł „Premii na rozpoczęcie działalności pozarolniczej”. Pomoc taka jest finansowana z budżetu PROW 2014–2020, a tegoroczny nabór jest drugim z kolei przewidzianym dla całego kraju – poprzedni został przeprowadzony w 2017 roku. W tegorocznym naborze do wykorzystania jest 1,98 mld zł.

Opremię na rozpoczęcie działalności pozarolniczej mogą ubiegać się rolnicy, domownicy, małżonkowie rolnika, którzy m.in. podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie, nieprzerwanie co najmniej od 12 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy. Do tego okresu wlicza się również podleganie ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności rolnej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA). Pomoc może być również przyznana beneficjentowi albo małżonkowi beneficjenta poddziałania „Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi” objętego PROW 2014–2020. Innym bardzo ważnym warunkiem skorzystania ze 100 tys. zł premii jest to, że starający się o nią, nie mogą być wpisani do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej

lub ewidencji prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego w ciągu 24 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

Z pomocy nie mogą skorzystać osoby, które są współnikami spółki wpisanej do Krajowego Rejestru Sądowego lub skorzystały z następujących instrumentów wsparcia: „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” objętego PROW 2007–2013, „Premie dla młodych rolników”, „Restrukturyzacja małych gospodarstw” objętych PROW 2014–2020.

Firma, która zostanie założona dzięki temu wsparciu, może zajmować się m.in. sprzedażą detaliczną prowadzoną w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, sprzedażą produktów nierolniczych, rzemiosłem, rękodzielnictwem, prowadzeniem obiektów noclegowych turystycznych i miejsc krótkotrwałego zakwaterowania, usługami opieki nad dziećmi, osobami starszymi, niepełnosprawnymi, a także działalnością informatyczną, architektoniczną

i inżynierską, usługami rachunkowości, księgowymi, audytorskimi, technicznymi czy działalnością weterynaryjną. Pełna lista rodzajów działalności objętych wsparciem jest opublikowana w załączniku do Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 25 lipca 2016 r.

Każdy złożony wniosek zostanie poddany ocenie punktowej. Na podstawie liczby przyznanych punktów ustalona zostanie kolejność przyznawania pomocy w poszczególnych województwach. Punkty można otrzymać m.in. gdy ubiegający się o pomoc będzie miał w dniu złożenia wniosku nie więcej niż 40 lat, będzie beneficjentem albo małżonkiem beneficjenta poddziałania „Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi”. Ponadto brana pod uwagę będzie skala bezrobocia w powiecie, w którym realizowane będzie przedsięwzięcie, to czy podjęta działalność gospodarcza będzie innowacyjna, a także ile nowych miejsc pracy zostanie utworzonych.

Premia w wysokości 100 tys. zł. będzie wypłacana w dwóch ratach. Najpierw 80% premii zostanie wypłacone, gdy beneficjent spełni warunki określone w wydanej decyzji o przyznaniu pomocy, a będzie miał na to 9 miesięcy liczone od dnia doręczenia takiej decyzji. Pozostałe 20% premii beneficjent otrzyma po realizacji biznesplanu.

Źródło: ARiMR
Zofia Dymińska
Kujawsko-Pomorski
Ośrodek Doradztwa Rolniczego